

Skjøtsels- og forvaltningsplan for friluftsområdet Idsal, Foreholmen og Hinnarholmen, Strand kommune

Ryfylke Friluftsråd

Solbjørg Engen Torvik, mars 2021

**Skjøtsels- og forvaltningsplan for
friluftsområdet
Idsal, Foreholmen og Hinnarholmen,
Strand kommune**

Ecofact rapport: 808

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Torvik, S. E. 2021. Forvaltnings- og skjøtselsplan for friluftsområdet Idsal, Foreholmen og Hinnarholmen, Strand kommune. Ecofact-rapport 808
Nøkkelord:	Friluftsliv, tilrettelegging, skjøtsel, strandeng, rødlistearter
ISSN:	1891-5450
ISBN:	978-82-8262-807-5
Oppdragsgiver:	Ryfylke Friluftsråd ved Hans Olav Sandvoll
Prosjektleder hos Ecofact AS:	Solbjørg Engen Torvik
Prosjektmedarbeidere:	
Kvalitetssikret av:	Roy Mangersnes
Forside:	Låderviga med Ryfylke Friluftsråd sin båt Ryfant, ved gjestebrygga, samt ei privat brygge til venstre. Alle foto i rapporten er tatt av Solbjørg Engen Torvik.

www.ecofact.no

INNHOOLD

FORORD	2
1 INNLEDNING	3
2 PLANOMRÅDE - LOKALISERING	3
3 DATAGRUNNLAG.....	4
4 BESKRIVELSE AV OMRÅDET.....	5
4.1 NATURGRUNNLAGET	5
4.1.1 Berggrunn og løsmasser.....	5
4.1.2 Landskap og topografi.....	5
4.1.3 Klimasone, skogbonitet og jordbruksmark	5
4.2 FRILUFTSOMRÅDER, VERN OG INNGREPSSTATUS	6
4.3 DAGENS BRUK OG TILRETTELEGGING FOR FRILUFTSLIV	7
4.4 NATURTYPER OG VEGETASJON	9
4.4.1 Tidligere registreringer	9
4.4.2 Idsal: Naturtyper og vegetasjon etter befaringer i 2020	10
4.4.3 Hinnarholmen: Naturtyper og vegetasjon etter befaringer i 2020	16
4.4.4 Foreholmen: Naturtyper og vegetasjon etter befaringer i 2020	17
4.5 RØDLISTEARTER, ANDRE ARTSFOREKOMSTER OG FREMMEDARTER.....	18
4.5.1 Røddlistearter.....	18
4.5.2 Fremmedarter.....	21
4.6 KULTURMINNER	22
4.6.1 Historisk bruk av området	22
4.6.2 Nyere tids kulturminner på Rossøya	22
4.6.3 Automatisk fredete kulturminner	22
4.6.4 Potensial for ikke registrerte kulturminner.....	22
5 FORVALTNINGS- OG SKJØTSELSPLAN.....	23
5.1 MÅLSETNING FOR FORVALTNING OG SKJØTSEL AV IDSAL, FOREHOLMEN OG HINNARHOLMEN	23
5.1.1 Påbegynte planer	23
5.2 NOEN GENERELLE SKJØTSELS- OG FORVALTNINGSTILTAK	24
5.3 SKJØTSELSPLANSKJEMA	24
6 REFERANSER.....	27
VEDLEGG	28
VEDLEGG I FRILUFTSOMRÅDENES TILRETTELEGGING	28
VEDLEGG II SKJØTSELSKART	29
VEDLEGG III BILDER FOR SKJØTSEL.....	33

Forord

På oppdrag fra Ryfylke Friluftsråd, ved Hans Olav Sandvoll, har Ecofact utarbeidet en skjøtelses- og forvaltningsplan for friluftsområdet Idsal, Foreholmen og Hinnarholmen i Strand kommune, Rogaland.

Planen er i hovedtrekk utarbeidet i tråd med de ideer som ble drøftet med Ryfylke Friluftsråd under felles befaring og ved senere korrespondanse, eposter og telefoner. Befaringene ble foretatt sammen med Ryfylke Friluftsråd som stod for båttransporten. Stor takk til Jørn Martin Bikset og Ryfylke Friluftsråd for transport, mye informasjon og godt samarbeid!

Sandnes, 09.03.2021

Solbjørg Engen Torvik
Naturfaglig konsulent
Ecofact

1 INNLEDNING

Denne forvaltnings- og skjøtelsesplanen for Idsal, Foreholmen, Hinnarholmen beskriver friluftsområdet, og inneholder målsetninger og tiltak for forvaltning og skjøtsel som Ryfylke Friluftsråd kan styre etter i sitt arbeid for å utvikle friluftsområdet. Planen beskriver natur- og kulturverdiene området innehar og viser til tidligere og nye registrerte verdier i kapittel 4.

Formålet med planen er å foreslå hvordan tiltak Ryfylke Friluftsråd ønsker å gjennomføre, kan iverksettes uten at det går på bekostning av de natur- og kulturverdier som finnes i området. I kapittel 5 angis hovedmålet for friluftsområdet (se ramme under) og det settes delmål. Det foreslås konkrete tiltak for å øke verdien i friluftsområdet og samtidig opprettholde eller øke verdien av natur- og kulturverdiene.

Friluftsområdet Idsal, Foreholmen og Hinnarholmen skal være attraktivt og bedre egnet til friluftsliv i flere deler av friluftsområdet, samtidig som biologiske og kulturhistoriske verdier tas vare på og fremheves som pedagogiske ressurser og opplevelseselementer.

2 PLANOMRÅDE - LOKALISERING

Friluftsområdet ligger rett sør for Jørpeland i Strand kommune (figur 2.1). Området har et areal på 596,4 daa og består av øst- og sørsiden av øya Idsal, Foreholmen, Hinnarholmen og noen små holmer og skjær i nærheten. Områdene på Idsal er tilgjengelig med bil, men deler av friluftsområdet er likevel mye lettere tilgjengelig med båt.

Figur 2.1. Friluftsområdet Idsal, Foreholmen og Hinnarholmen ligger sør for Jørpeland i Strand kommune.

Friluftsområdet deles i sju delområder som fremgår av figur 2.2: 1) Låderviga, 2) Bjelkavig, 3) Gamlesto, 4) Regsnes, 5) Hinnarholmen, 6) Foreholmen og 7) Raudholmane. Delområdene som det vil være aktuelt med friluftstiltak i er i første omgang 1, 2, 4, 5 og 6.

Figur 2.2. Flyfoto med navn på delområder som inngår i friluftsområdet (Kilde: Norge i bilder, fotodato 26.08.2019).

3 DATAGRUNNLAG

Datagrunnlaget for skjøtelses- og forvaltningsplanen er basert på feltarbeid utført av Solbjørg Engen Torvik, informasjon fra Ryfylke Friluftsråd, samt offentlig tilgjengelige databaser, registreringer, litteratur, m.m. Det ble 05.03.2020 gjennomført en oversiktsbefaring til flere friluftsområder i Ryfylke som det skal lages skjøtelsesplan for i denne omgang.

Befaring for å kartlegge naturverdier, viktige naturtyper og sjeldne arter, og ytterligere planlegging av skjøtelses- og friluftstiltak, ble gjennomført 09.-11.06.2020.

4 BESKRIVELSE AV OMRÅDET

4.1 Naturgrunnlaget

4.1.1 Berggrunn og løsmasser

Berggrunnen i hele friluftsområdet består av *øyegneis (omdannet grovkornet porfyrgranitt), granitt og foliert granitt* (NGU). Dette er en relativt hard bergart som har normal forvitring, men gir et forholdsvis næringsfattig jordsmonn som normalt ikke gir grobunn for mer kalkkrevende plantearter. Løsmassene varierer fra bart fjell til marin strandavsetning og hav- og fjordavsetning (NGU). Mange steder stikker bart fjell opp i dagen, og randsonen mot sjøen er dominert av nakne svaberg, men noen steder går skogen helt ned til stranda.

4.1.2 Landskap og topografi

Friluftsområdet er småkupert med noen små topper på så vidt over 25 meter over havet, uten at disse er tydelige topper som utgjør spesielle turmål. Strandsonen langs friluftsområdet består for det meste av svaberg med moderat til lite fall. Det meste av friluftsområdet er greit framkommelig, men stedvis er det tettere vegetasjon med gamle, store einerbusker som gjør det noe vanskelig å ta seg fram. Det finnes flere lune bukter og viker på Idsal som gir et intimt landskapspreg. Særlig spesielt er Nordavatnet som er en brakkvannspoll med svært trang forbindelse til sjøen utenfor.

Friluftsområdet ligger i landskapsregion 21 *Ytre fjordbygder på Vestlandet* som strekker seg fra Ryfylkebassenget og helt nord til Romsdalsfjorden (Puschmann 2005). Regionen omfatter områdene mellom ytterkyst og innlandsfjorder, og karakteriseres av mosaikker med bart fjell som stikker fram i et ellers vegetasjonsskledd landskap. Delområde 21.1 er *Ryfylkeøyene*.

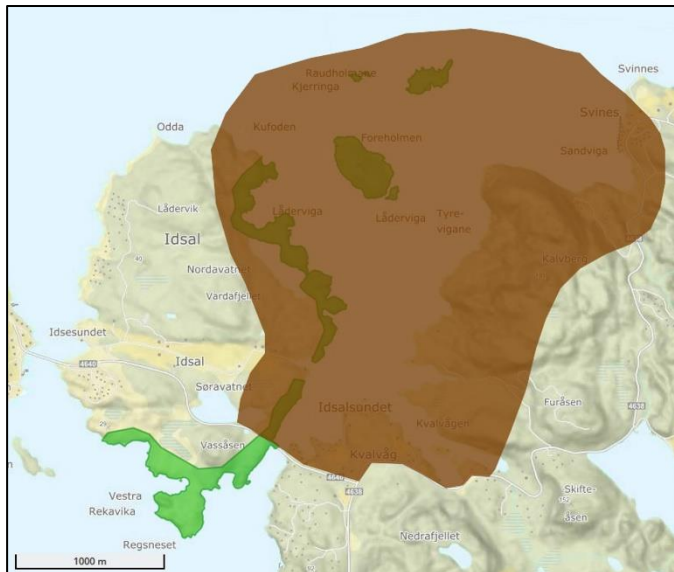
Deler av friluftsområdet inngår i et landskapsområde som er vurdert i "Vakre landskap i Rogaland" (Hettervik 1995). Området heter *Idsalsundet* og dekker østlig del av Idsal, ytre del av fastlandet og sundet mellom, nord for brua (figur 4.1). Holmer og skjær er også inkludert. Området er vurdert til å ha verdien *regionalt viktig landskap (middels verdi)*. Det dominerende landskapselementet er sjøen med øyer, holmer og skjær, samt de ytre delene langs kysten.

4.1.3 Klimasone, skogbonitet og jordbruksmark

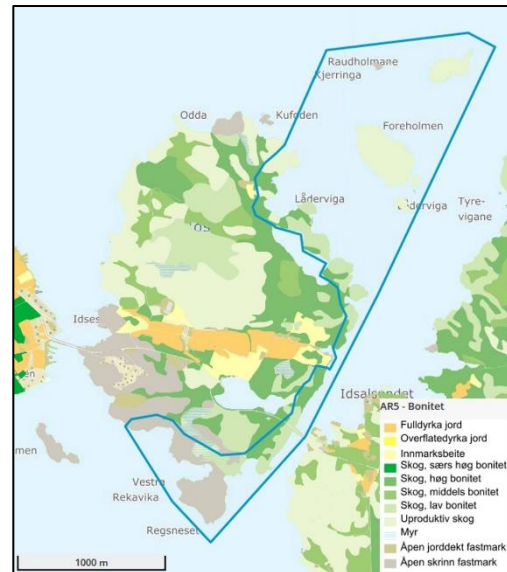
Friluftsområdet ligger i *boreonemoral vegetasjonssone* i *sterkt oseanisk seksjon* (BN-O3) (Moen, 1998). Dette er vintermilde områder med fuktig klima.

I NIBIOs kartdatabase Kilden Arealinformasjon er sørlig del av Idsal registrert som *åpen grunnlendt mark*, videre nordover veksler skogen mellom *lav* og *høy bonitet*, mens nord for Låderviga og øyene er satt som *uproduktiv skog* (figur 4.2). Alder på skogen er fra 60-100 år og det meste er vurdert til å være i hogstklasse 3, med kun et par små arealer satt til hogstklasse

4. Vegetasjonen består hovedsakelig av furuskog med varierende dominans av røsslyng og blåbær i feltsjiktet. Det er ingen jordbruksarealer inkludert i friluftsområdet.

Figur 4.1. Idsalsundet er i "Vakre landskap i Rogaland" vurdert til middels verdi (Hettervik 1995). Friluftsområdet er markert grønt. Kilde: Temakart Rogaland.

Figur 4.2. Skogbonitet og jordbruksareal. Friluftsområdet er grovt markert med blå strek. Kilde: Temakart Rogaland, Kilden NIBIO.

4.2 Friluftsområder, vern og inngrepsstatus

Friluftsområdet er statlig sikra (figur 4.3, Naturbase). Hele friluftsområdet er markert som friluftsområde i FINK (Fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, naturvern og kulturvern (2004), Temakart Rogaland). Planen er nå revidert og heter *Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning 2017-2024* (Fylkesmannen.no).

Friluftsområdet eller nærliggende områder er ikke underlagt noen former for vern.

Inngrepsfrie naturområder (INON) defineres som alle områder som ligger mer enn 1 kilometer (i luftlinje) fra tyngre tekniske inngrep. Offentlige og private veier samt jernbanelinjer med lengde over 50 meter, kraftlinjer, magasiner, kraftstasjoner, vannstandsendringer, regulerte bekker og elver, rørgater i dagen, kanaler, forbygninger og flomverk, m.m. tilhører kategorien tyngre tekniske inngrep.

Hinnarholmen og Foreholmen er INON-område som er mer enn 1 km fra nærmeste tyngre tekniske inngrep (figur 4.3, Naturbase). Ryfylke Friluftsråds tilrettelegging for friluftsliv vil ikke påvirke INON-statusen.

Figur 4.3. INON-status i et større område omkring friluftsområdet. Foreholmen og Hinnarholmen har INON-status. Planområdet og andre sikra friluftsområder er avmerket med blå skraver. Kilde: Naturbase.

4.3 Dagens bruk og tilrettelegging for friluftsliv

Ryfylke Friluftsråd har hatt avtale om bruk av det meste av området til friluftslivsformål siden 1968, mens Hinnarholmen kom til i 1981 (seeiendom.no).

På Ryfylke Friluftsråd sine nettsider står det om dette friluftsområdet: *Lun og fin vik i et område med gode alternative naturhavner. Godt utgangspunkt for mange aktiviteter.*

Det er enkel tilrettelegging for friluftsliv i Låderviga på Idsal. Det er ei lita gjestebrygge med avfallskontainer, toalett, rasteplass med bord og benk og bål plass, bade plass, teltemark, samt mulighet for fritidsfiske (figur 4.4 og 4.5). Det er fortøyningsbolter flere steder, også på Regsneset helt sør i friluftsområdet. Vinteren 2019/2020 har det blitt hogget en del trær og åpnet mer opp ved denne rasteplassen i Låderviga. Det er også bord og benk plassert ytterst på neset under Kyrkja, lengst nord i friluftsområdet (figur 4.6).

Figur 4.4. Gjestebrygga i Låderviga med avfallskontainere og Ryfant, Ryfylke Friluftsråd sin båt ved brygga.

Figur 4.5. a) Grillplassen med bord og benk og b) toalettet ligger like nord for brygga.

Figur 4.6.a) Bord og benk på neset nedenfor Kyrkja og b) utsikt fra Kyrkja mot sørøst.

I delområdet Regsneset er det tydelig og merket sti (figur 4.7)

Figur 4.7. Rødmerket og tydelig sti ned mot Regsneset.

4.4 Naturtyper og vegetasjon

4.4.1 Tidligere registreringer

I Naturbase er det avgrenset tre naturtyper som til en viss grad går innenfor friluftsområdets plangrense (figur 4.8). Disse er to strandeng og strandsumper; en på Hinnarholmen og en på Regsnes, ålegrassamfunn i Nordavatnet mellom Låderviga og Bjelkavigodden, og ei myr som så vidt berøres sør ved Regsnes.

Figur 4.8. Eksisterende naturtyper i og nær friluftsområdet (rød avgrensning) før befaringen (Kilde: Naturbase).

Strandeng og strandsump på Hinnarholmen

Naturtyperegistreringen er datert 08.06.1992. Den er gitt verdien **Lokalt viktig** og en kort beskrivelse:

Strandeng med mye strandkvann. Viktig område for sommerfuglen Svalestjert. Klourt, gulskolm, hanekam, myrmjølke, soleiehov, strandkryp, strandstjerne og sverdlilje vokser også her. Holmen er svært tett tilplantet med sitkagran. Området har stort behov for skjøtsel. Området er regulert til friluftsområde.

Strandeng og strandsump på Regsnes

Naturtyperegistreringen er datert 08.10.2006. Den er gitt verdien **Viktig** og en kort beskrivelse:

Strandeng og strandsump. Området beites av sau. Kransmynte og beitemarkssopper. Bleikuppet småkøllesopp. Gul småkøllesopp, Koboltrødskevessopp, liten mønjevokssopp, seig vokssopp.

Ålegrassamfunn i Nordavatnet

Naturtyperegistreringen er datert 26.07.2001. Den er gitt verdien **Viktig** og en kort beskrivelse:

Stor, spesielt godt utviklet undervannseng i brakkvannsdam. Lokaliteten har en max dybde på 3 meter. Her finnes mest brunalger med rikt marint dyreliv på grusbunn og steinblokker. Grunnere parti med ålegras og videre heldekkende sumpbunn. Noe sumpenger med sivakssamfunn. Dikeminneblom, dvergjamne, engstarr, fjøresivaks, gråor, gulstarr, myrklegg, rustsivaks, skruhavgras, småsivaks, sumpsivaks, mm.

Kystmyr ved Regsnes

Naturtyperegistreringen er datert 16.11.2008. Den er gitt verdien **Viktig** og en kort beskrivelse:

Intakt myr som er noe beitepåvirket, spesielt i sør. Stort sett upåvirket av grøfting. Overveiende fattig myr med røsslyng og rome. Hvit nøkkerose, torvull, duskull og tjønnaks. Størrelsen på myra tilsier at denne får verdien Viktig, siden denne ligger i kystsonen.

Kystmyra grenser bare så vidt til friluftsområdet, og ytterligere beskrivelse av denne er ikke tatt med i planen da den i praksis ligger utenfor planområdet. Det nevnes bare kort at myra ser ut til å være intakt på flybilde fra 2010, mens det i 2012 viser betydelig grøftingsinngrep.

4.4.2 Idsal: Naturtyper og vegetasjon etter befaringer i 2020

Befaringene i 2020 bygger på ny kartleggingsmetodikk, Natur i Norge (NiN, Artsdatabanken) og Miljødirektoratets kartleggingsinstruks for 2020 (Miljødirektoratet 2020a). Lokalitetene er avgrenset og kvalitetsvurdert i henhold til instruks. Unntak er gjort ved at det er avgrenset og beskrevet lokaliteter med viktige naturtyper som kan være for små til å tas ut etter instruks (< 250 m² for strandeng og < 1000 m² for kystlynghei). Det er også valgt å ikke avgrense og beskrive lokaliteter som er i så sterk gjenvekst (sein gjenvekstsuksesjonsfase) at restaurering synes umulig eller har liten hensikt. Videre er Miljødirektoratets Verditabell for naturmangfold (2020b) benyttet for å sette verdi. Vurderingene som er foretatt for lokalitetskvalitet og verdi, er gitt i tabell 4.1. Naturtypene er kartfestet i figur 4.8 (s. 9).

Fattig furuskog er det som dominerer vegetasjonen i hele friluftsområdet på Idsal. Det varierer mellom blåbærskog og bærlyngskog. Det er innslag av lauvtrær, helst bjørk, rogn og selje. Denne typen furuskog er ikke definert som en viktig naturtype som skal kartlegges. Det er

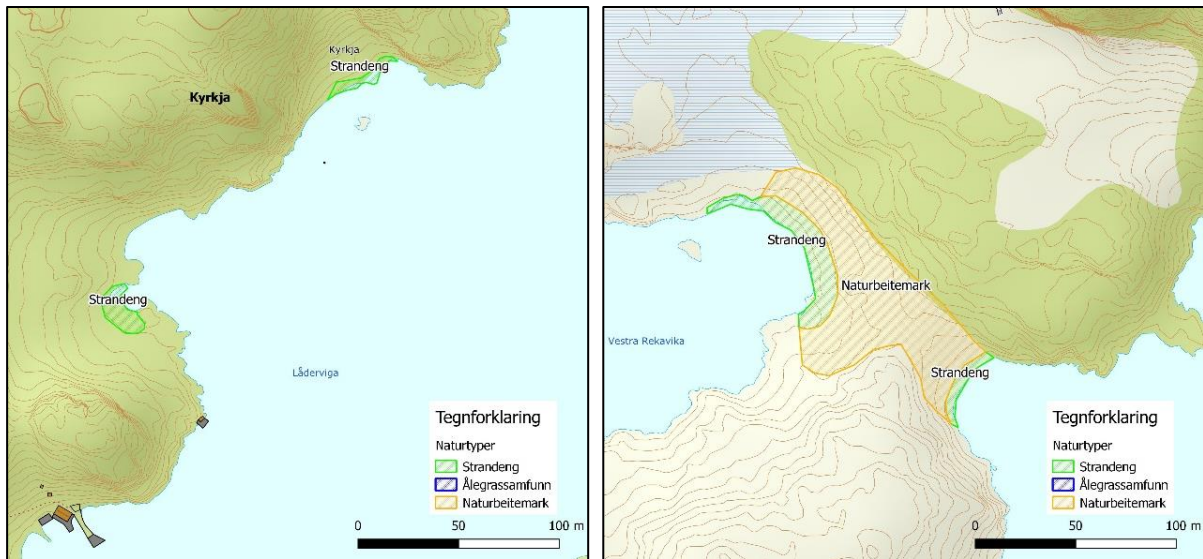
likevel en fin, åpen skogtype som kan gi gode turmuligheter. Det er flere stier som er lette å følge i ulike deler av området. Noen steder er det vanskeligere å ta seg fram på grunn av at det ikke er sti, det er mer ulendt terreng og gjenvekst av busker, særlig einer og småtrær.

Tabell 4.1. Oversikt over viktige naturtyper i hele friluftsområdet, og vurderingene som er foretatt for lokalitetskvalitet (Miljødirektoratet 2020a). Verdi i hht. Miljødirektoratet 2020b er oppgitt.

Lokalitet	Naturtype	Status	Areal m ²	Tilstands-vurdering	Naturmangfold-vurdering	Tilstand	Natur-mangfold	Kvalitet	Verdi
Lådervig 1	Strandeng	VU	288	Ingen slitasje eller kjørespor, ingen fremmedarter.	Liten størrelse, få habitatspesifikke arter, ingen rødlistearter.	God	Lite	Lav	Middels-stor
Kyrkjå 2	Strandeng	VU	160	-	Villeple (VU)	-	-	-	Middels-stor
Vestra Rekavika 3	Seminaturlig strandeng	EN	1018	Intakt, ikke i bruk som beite, ingen fremmedarter, lite slitasje.	Liten størrelse, ingen rødlistearter.	Dårlig	Lite	Lav	Stor-middels
Østre Rekavika 4	Seminaturlig strandeng	EN	291	Intakt, ikke i bruk som beite, ingen fremmedarter, lite slitasje.	Liten størrelse, rødlistearten Villeple (VU).	Dårlig	Lite	Lav	Stor-middels
Rekavikhalsen	Naturbeite-mark	VU	3991	Tidlig gjenvekst, beites ikke, lite fremmedarter.	Liten størrelse, få habitatspesifikke arter, ingen rødlistearter.	Dårlig	Lite	Lav	Middels-stor
Hinnarholmen	Strandeng	VU	3695	Ingen slitasje eller kjørespor, svak effekt av fremmedarter.	Få habitat-spesifikke arter, ingen rødlistearter og liten størrelse.	God	Lite	Lav	Middels-stor

Langs sjøen er det fattige strandberg og i noen viker strandeng eller steinstrand. I overgangen mot skog finnes fattig åpen grunnlendt mark. Trolig har noe av dette og skogen vært kystlynghei tidligere, men her er det ikke hensiktsmessig med restaurering. Av disse er det bare strandeng som er en viktig naturtype som skal kartlegges etter ny kartleggingsmetodikk. Myra i sør og ålegrassamfunnet er ikke kartlagt for denne rapporten. Ålegrassamfunnet i Nordavatnet er ikke undersøkt og avgrenset på nytt, men antas å være intakt. Avgrensningen er satt et godt stykke oppe på land på nordøstsiden av vatnet, men finnes strengt tatt bare i vannet og grenser derfor egentlig bare til friluftsområdet, uten å være en del av det. Nordavatnet er uansett et viktig element for friluftsområdet selv om det i praksis ligger utenfor.

Det finnes strandenger i mange av vikene på Idsal. Ofte er de små og/eller smale. De fleste av disse er for små til å tas ut som viktig naturtype etter kartleggingsinstruks. De som er store nok, eller har kvaliteter som er vurdert store nok, er avgrenset på kart i figur 4.9 og bilder er gitt i figur 4.10-4.14. Det er også en strandeng i sørenden av Nordavatnet, men denne ligger utenfor friluftsområdet, og derfor ikke avgrenset.

Figur 4.9. Naturtyper avgrenset etter befaring på Idsal i 2020.

Strandeng 1, Låderviga, 288 m². VU - Sårbar, lav kvalitet, middels-stor verdi

Liten strandeng ved rasteplassen i Låderviga (figur 4.10). Tilstanden er god basert på liten slitasje, ingen kjørespor og ingen fremmedarter. Naturmangfold er lite basert på liten størrelse, ingen registrerte rødlistearter og få habitatspesifikke arter. Dette gir lav kvalitet. Fjæresauløk, rustsivaks og saltsiv er de habitatspesifikke artene som ble registrert. I tillegg finnes strandkryp, gåsemure, grønnstarr, stjernestarr, tiriltunge, mjødukt, tepperot og krypvier. Innenfor kommer mer myrarter inn, slik som pors, duskmyrull, rome, klokkelyg, røsslyng, blåtopp og tettegras.

Naturtypen gis **middels-stor verdi** etter Miljødirektoratets verditabell basert på naturtypens rødlistestatus, lokalitetskvalitet og kun vanlige artsforekomster. (Miljødirektoratet 2020b).

Figur 4.10. Strandeng 1, ved rasteplassen Låderviga.

Strandeng 2, nedenfor Kyrkja, 160 m². Kvalitetsskår: Ikke relevant pga. for liten størrelse

Denne strandenga er for liten til at den ville bli tatt ut ved en ordinær naturtypekartlegging, men i denne sammenhengen merkes den av og beskrives fordi artsmangfoldet er likevel relativt stort. Det er ingen slitasje, ingen kjørespor og ingen fremmedarter i strandenga, men en platanlønn (SE – Svært høy risiko) står i skogkanten. Det er få habitatspesifikke arter, men en liten villeplebusk, rødlistet i kategori sårbar (VU) vokser på stranda (figur 4.11) og ask (VU) vokser i strandengkanten. Fjæresauløk, saltsiv, strandkjets og strandstjerne er de habitatspesifikke artene som ble registrert. I tillegg finnes strandkryp, gåsemure, strandrug, strandkjempe, smalkjempe, skjorbuksurt, strandkryp, fjærekoll, stranddylle, tiriltunge, rødsvingel, høymol, klourt, tepperot, sløke og mjødurt.

Figur 4.11. a) Strandeng 2, nedenfor Kyrkja. b) Her ble det funnet en liten villeplebusk.

Seminaturlig strandeng 3, Vestra Rekavika, 1018 m². EN - Sterkt truet, lav kvalitet, stor-middels verdi

Dette har trolig vært del av større beitearealer tidligere. Det var åpent beitelandskap med spredte trær tidlig på 1970-tallet (Norge i bilder). Dermed er trolig strandenga seminaturlig, og tilstanden blir dårlig basert på at den i dag ikke er i bruk som beite. Store deler av strandenga er intakt, mens indre deler har noe gjengroing (figur 4.12). Det er ikke registrert fremmedarter og det liten slitasje og ingen kjørespor. Naturmangfold er lite basert på liten størrelse (< 2000 m²), ingen registrerte rødlistearter. Dette gir lav kvalitet. Tre habitatspesifikke arter for vanlig strandeng ble registrert; saltsiv, rustsivaks og fjæresauløk (figur 4.13). Det er store, fine forekomster av strandkvann og sverdlije, i tillegg finnes strandkryp, gåsemure, skjoldbærer, strandkjempe, rustsivaks, skjorbuksurt, mjødurt, slåtestarr, tepperot, vinterkarse, kvassdå eller vrangdå, stranddylle, rødsvingel, strandsmelle, følblom, høymol, tiriltunge, gulaks, ryllik og blåkoll. Flere av disse artene indikerer tidligere beite, og overgang mot beitemark innenfor strandenga.

Figur 4.12. Strandeng i Vestre Rekavika, sett fra nordøst (øverst).

Også utover på sørsiden av Vestra Rekavika finnes små strandenglokaliteter innimellom svabergene mot sjøen (jf. avgrensningene i Naturbase og figur 4.8 (s. 9)). Disse er likevel for små til å avgrensnes og vurderes etter instruksen (Miljødirektoratet 2020a), men de utgjør fine elementer i Rekavika som helhet. Ingen rødlistearter ble funnet i dem.

Figur 4.13. Noen artsforekomster på strandenga i Vestra Rekavika. a) Strandkvann har stor forekomst i sør. b) Fjæresauløk og c) rustsivaks finnes nordøst i strandenga.

Seminaturlig strandeng 4, Østre Rekavika, 291 m². EN - Sterkt truet, lav kvalitet, stor-middels verdi

Denne strandenga settes til dårlig tilstand basert på at strandenga ikke beites, selv om den er intakt, uten gjengroing, uten fremmedarter og svært lite slitasje (figur 4.14). Strandenga har liten størrelse, men naturmangfold er moderat basert på funn av rødlistearten villeple (VU) som har en lite forekomst (figur 4.14). Foruten villeple, ble artene strandkvann, gåsemure, stranddylle, klourt, strandvindel, strandkjempe og følblom registrert.

Figur 4.14. Strandeng i Østre Rekavika. En liten busk av villeple vokser der.

Naturbeitemark, Rekavikhalsen, 3199 m². VU - Sårbar, lav lokalitetskvalitet, middels-stor verdi
Mellom de to strandengene i Vestra og Østre Rekavika er det naturbeitemark i gjenvekst (figur 4.15). Det er engvegetasjon i feltsjiktet, men betydelig med trær og busker i lokaliteten. Tilstanden blir satt til dårlig basert på at den ikke er i bruk som beite og fordi den vurderes å være i tidlig gjenvekstsukksesjonsfase. Det er ingen preg av gjødsling og ingen registrerte fremmedarter. Naturmangfoldet er lite fordi lokaliteten er liten (< 8.000 m²), det ble funnet svært få habitatspesifikke arter, kun finnskjegg og smalkjempe, og ingen registrerte rødlistearter. Dette gir lavkvalitet. Lokaliteten er i stor grad fattigeng med finnskjegg, men ned mot strandenga finnes enkelte arter med høyere næringskrav. Det er gradvis overgang til det som trolig er kystlynghei i sein gjenvekstsukksesjonsfase. Arter som forekommer i beitemarka er finnskjegg, gulaks, smyle, engrapp, rødsvingel, blåtopp, englodnegrass, engsyre, tepperot, tiriltunge, ryllik, blåklomme, harestart, engfrytle, slåttstart, bråtestart, følblom, høymol og gjenvekst med einer, bjørk og furu.

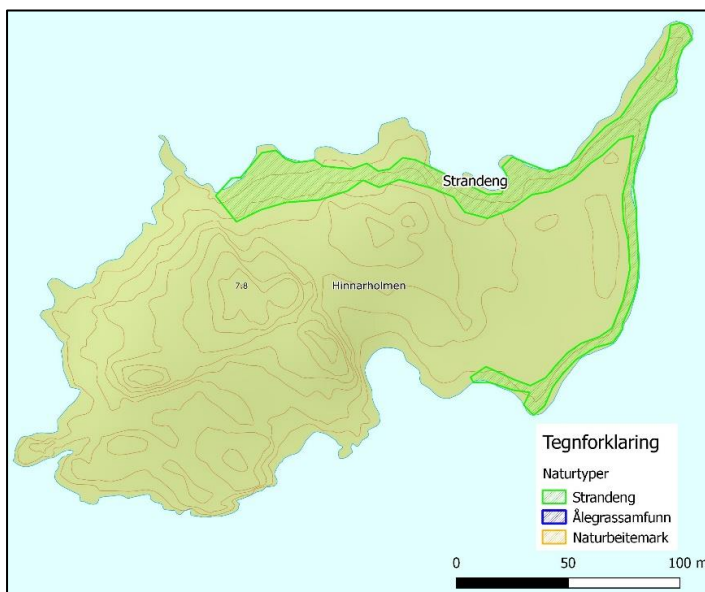
Figur 4.15. Naturbeitemarka mellom strandengene i Rekavika.

4.4.3 Hinnarholmen: Naturtyper og vegetasjon etter befaringer i 2020

Hinnarholmen var helt åpen, med bare svært få trær eller busker på 1970-tallet. Så ble den tett plantet med sitkagran over det hele der det ikke var nakent berg. I dag er det stor plantasjeskog uten noe vegetasjon i felt- og bunnsjiktet der trærne står tettest. I øst er det fattige strandberg mot sjøen, mens langs sjøen i nord og vest, og videre rundt til sørsiden er det større og mindre områder med strandeng mellom og innenfor strandberg og steinstrand.

Strandeng 5, Hinnarholmen, 3695 m². VU - Sårbar, lav lokalitetskvalitet, middels-stor verdi

På Hinnarholmen er strandengene samlet i et sammenhengende polygon (figur 4.16 og 4.17). Tilstanden er god basert på at det ikke er slitasje eller kjørespor og nokså svak effekt av fremmedarter. Sitkagranskogen har helt klart påvirkning på strandenga, i tillegg til at det er spredt en del småtrær i lokaliteten nærmest skogen. I tillegg finnes rynkerose et begrenset sted. Naturmangfold er lite basert på ingen registrerte rødlistearter, utenom ask (VU), få habitatspesifikke arter og liten størrelse (< 10.000 m², Miljødirektoratet 2020). Strandstjerne, saltsiv og havstarr er de habitatspesifikke artene som ble registrert. Dette gir lav kvalitet.

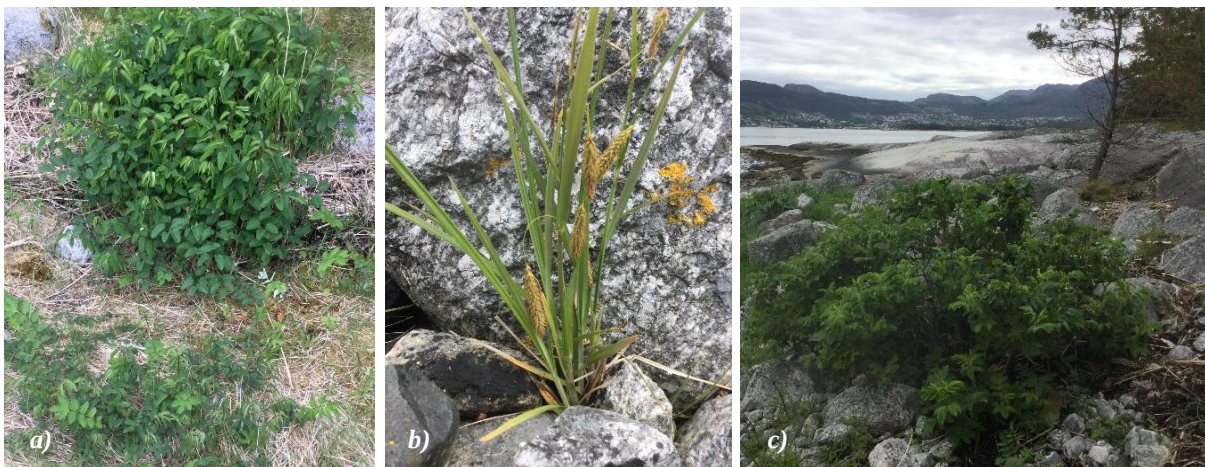

Figur 4.16. Naturtypen strandeng avgrenset på Hinnarholmen etter befaring på Idsal i 2020.

Det er en svært artsrik lokalitet der blodtopp og havstarr nevens spesielt (figur 4.18). Ellers finnes strandkjempe, vendelrot, fjærekoll, strandsmelle, strandstjerne, strandrug, tiriltunge, tepperot, strandkvann, sløke, fuglevikke, klourt, klengemaure, rødsvingel, gulflatbelg, smørbukk, klourt, engsyre, smalkjempe, tiriltunge, gulaks, engrapp, vendelrot, slåttestarr, vanlig arve gåsemure, skjørbuksurt, strandkryp, tangmelde, strandbalderbrå, stranddylle og høymol. Strandenga som strekker seg utover steinstranda på østtuppen har mye hundekjeks, mjødurt, vendelrot, strandsmelle, engsyre, rødsvingel, smalkjempe, fuglevikke og tiriltunge.

Figur 4.17. Strandeng på Hinnarholmen. Utsikt fra den nordøstlige tuppen med utsikt mot Jørpeland og mot vest.

Figur 4.18. Tre arter i strandeng på Hinnarholmen. a) Blodtopp, b) havstarr og c) rynkerose.

4.4.4 Foreholmen: Naturtyper og vegetasjon etter befaringer i 2020

På Foreholmen er det fattig furuskog, med noe innslag av sitkagran og edelgran. Gran er delvis spredt i furuskogen og delvis samlet i plantefelt, særlig på nordvestlig del av holmen. Foreholmen var delvis åpen tidlig på 1970-tallet, men sørøstlig halvdel av holmen hadde allerede da en del trær. Det er ingen sti på Foreholmen og terrenget er krevende å gå i fordi det er svært steinete med et tjukt mosedekke som gjør underlaget svært ulendt og mykt. Oppvekst av unge sitkagran og edelgran gjør det også stedvis mindre tilgjengelig. I tillegg har skogen en del vindfallstrær som hindrer framkommelighet og kan gjøre området farlig å ferdes i.

Det er ingen viktige naturtyper på Foreholmen.

4.5 Rødlisterarter, andre artsforekomster og fremmedarter

Registrerte artsforekomster av rødlistede karplanter, moser og lav, samt fremmedarter og noen andre arter er grovt kartfestet i figur 4.20 og lagt inn på Artskart.no (Artsdatabanken), hvor de er kartfestet med større nøyaktighet.

4.5.1 Rødlisterarter

Alle registreringer av rødlistede plantearter i friluftsområdet er listet i tabell 4.1 og kartfestet i figur 4.20 og 4.21. Villeple på Regsneset og fagerrogn ved Oderstokkvik ble ikke gjenfunnet i denne undersøkelsen. Sølvasal ble ikke ettersøkt da denne ble lagt inn i Artskart etter befaringsstidspunktet og var dermed ukjent. Det er ikke uventet at det kan finnes artsforekomster som ikke blir fanget opp ved befarings i et såpass stort planområde. Villepletrærne i Oderstokkvik og sør for Låderviga er større trær (figur 4.19), mens individene som vokser i strandengene er små planter som trolig har vært utsatt for gjentatte forstyrrelser (figur 4.11 s. 13 og 4.14 s.15). To rødlistearter er registrert like utenfor avgrensningen til friluftsområdet. Det gjelder skotsk øyentrøst og hornstry (lav), begge nær truet (NT) (figur 4.22). Disse ble kort søkt etter, men ikke gjenfunnet i 2020.

Tabell 4.2. Rødlisterarter i, og i umiddelbar nærhet til friluftsområdet. Stjernemerket lokalitet er andres funn. Rødlisterkategoriene er: kritisk truet CR, sterkt truet EN, sårbar VU, nær truet NT eller datamangel DD.

Art	Latinsk navn	Rødlisterstatus	Lokalitet*	År
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	VU	Låderviga, Kyrkja, Gamlesto, Hinnarholmen	Alle 2020
Villeple	<i>Malus sylvestris</i>	VU	Låderviga, Kyrkja, Oderstokkvik, Regsneset*	2020, 2020 2020, 1988*
Fagerrogn	<i>Sorbus meiniichi</i>	NT	Oderstokkvik*	1989*
Sølvasal	<i>Sorbus aria</i>	NT	Regsneset*	2020*
Hornstry	<i>Usnea cornuta</i>	NT	Låderviga*	2016*
Skotsk øyentrøst	<i>Euphrasia scottica</i>	NT	Sørvestsiden av Nordavatnet*	2001*, 1995*

Figur 4.19. Bilder av noen av villepletrærne (VU) som er funnet i friluftsområdet. De små villepletrærne i strandengene, ved Kyrkja og Østre Rekavika er avbildet hhv. i figur 4.11 og 4.14.

Figur 4.20. Registrerte rødlistearter, fremmedarter, samt noen andre arter i nordlig del av friluftsområdet (Kilde: egne registreringer og Artskart).

Figur 4.21. Registrerte rødlistearter, fremmedarter, samt noen andre arter i sørlig del av friluftsområdet (Kilde: egne registreringer og Artskart).

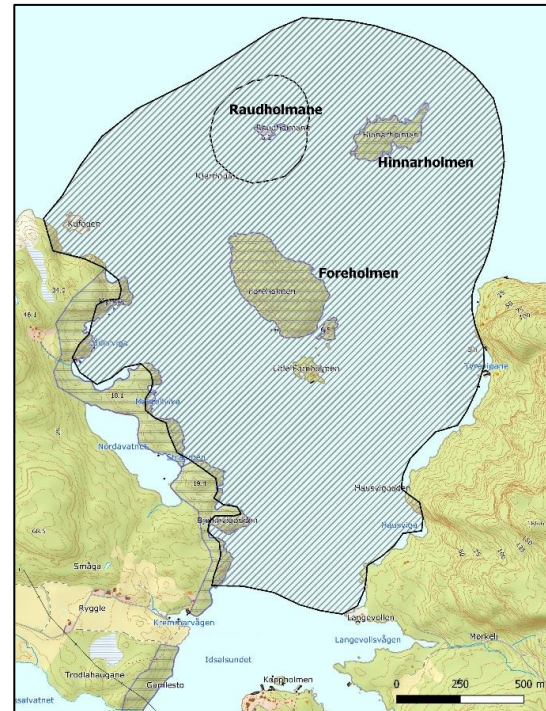

Figur 4.22. Bilder av andre rødlistede arter som er funnet i og nær friluftsområdet.

I kartet er det også lagt inn funn av rognasal som ble funnet flere steder på Idsal, både nord og sør i friluftsområdet. Denne er ikke rødlistet, men er en *art av særlig stor forvaltningsmessig interesse* og en ansvarsart for Norge (Naturbase). Ikke alle slike arter er tatt med, men denne kan indikere at det også finnes fagerrogn i området siden begge disse er kryssninger mellom asal

og rogn. Havstarr og blodtopp ble funnet i strandenga på nordsiden av Hinnarholmen (lagt inn i Artskart). Disse er ikke rødlistet og ikke ansvarsarter, men likevel ikke veldig vanlige. Havstarr er en habitatspesifikk art i strandeng, og kan være med på å gi den høyere kvalitet. Blodtopp er vertsplante for sommerfuglen blodtopppraktvikler (*Eupoecilia sanguisorbana*), en sterkt trua art (EN). Det kan derfor være viktig å bevare blodtopp der den finnes.

Sjøområdene ved friluftsområdet er et viktig område for fugler. Det er avmerket som viktige områder for arter av særlig stor forvaltningsmessig interesse (figur 4.23). Det dekker den nordøstlige kysten av Idsal og krysser Idsalsundet over til fastlandet, og går nord for Foreholmen, Hinnarholmen og Raudholmane. Områdene er beskrevet som viktige beite- og overvintrings-områder for ulike andefugler, blant annet kvinand, siland og toppand. I tillegg finnes det sjørre (VU), storskarv, terner, fiskemåke (NT) og svartbak.

Figur 4.23. Viktige områder for fugler, såkalt «områder av særlig stor forvaltningsmessig interesse» (Kilde: Naturbase).

4.5.2 Fremmedarter

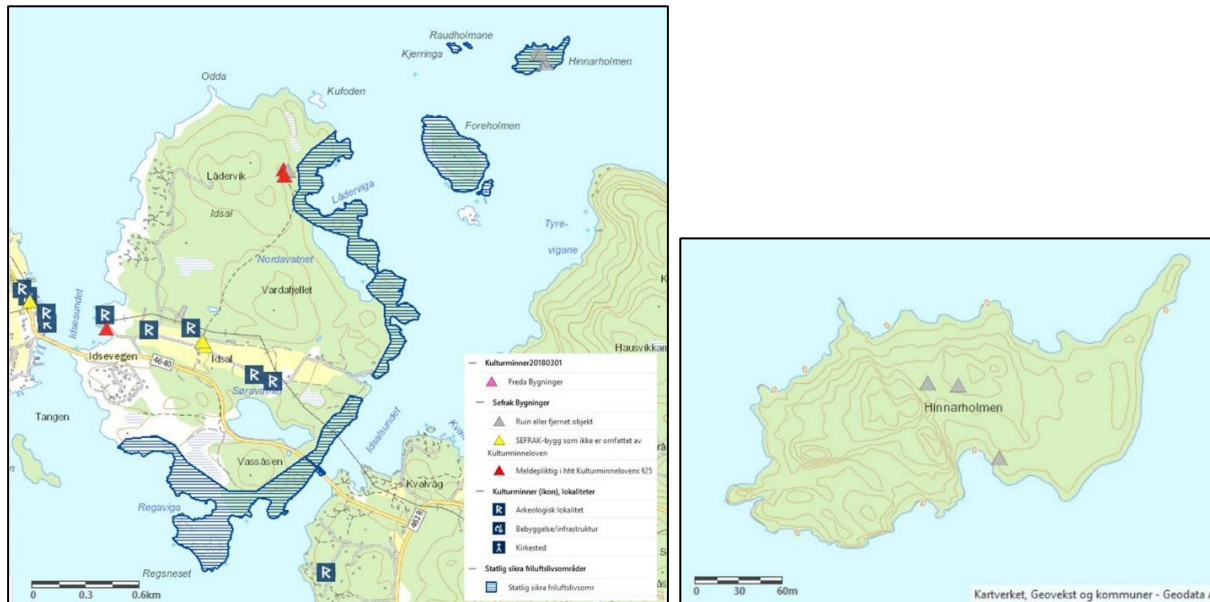
Registrerte fremmedarter er listet i tabell 4.3 og kartfestet i figur 4.20 og 4.21. Det er registrert få fremmedarter i friluftsområdet, og forekomsten av dem er liten. Unntaket er sitkagran på Hinnarholmen og Foreholmen, men dette er plantefelt, og litt spredning som resultat av dette. Edelgran ble registrert på Foreholmen. Denne er ikke lenger på fremmedartslista, men innført til Norge før 1750 og en regner med den har vært i fri spredning siden før 1800.

Tabell 4.3. Fremmedarter i og i umiddelbar nærhet til friluftsområdet. Stjernemerket lokalitet er egne funn. Kategorier: SE svært høy risiko, HI høy risiko, PH potensielt høy risiko, LO lav risiko eller NK ingen kjent risiko.

Art	Latinsk navn	Kategori	Lokalitet*	År
Sitkagran	<i>Abies stichensis</i>	SE	Kyrkja*, Bjelkaviga*, Regneset*, Hinnarholmen*, Foreholmen*	2020
Platanlønn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	SE	Låderviga*, Kyrkja*, Gamlesto*, Oderstokkvik*, Regneset	2020
Rynkerose	<i>Rosa rugosa</i>	SE	Oderstokkvik*, Hinnarholmen*	2020
Dielsmispel	<i>Cotoneaster dielsianus</i>	SE	Foreholmen*	2020

4.6 Kulturminner

Det er svært lite kulturminner som er registret innenfor friluftsområdet i offentlige, allment tilgjengelige databaser. Figur 4.24 viser registreringer som er kjent og det er bare på Hinnarholmen det finnes noen få registreringer som gjelder SEFRAK-bygninger.

Figur 4.24. a) Registrerte kulturminner ved friluftsområdet. Planområdet er merket med blå skravur. b) Det er bare SEFRAK-registreringer på Hinnarholmen som ligger innenfor friluftsområdet. Kilde: Naturbase.

4.6.1 Historisk bruk av området

Det er lite informasjon om historisk bruk av de arealene som inngår i friluftsområdet.

4.6.2 Nyere tids kulturminner på Rossøya

Husmannsminner, SEFRAK-registreringer

På Hinnarholmen er det tre SEFRAK-registreringer, ruiner eller fjernede ruiner av nyere tidskulturminner (figur 4.24b). Det er tre hustuffer, en tuft etter naust, en tuft etter våningshus/bakeri og en ruin etter sauefjøs.

Det var Bertha Tungland sine foreldre som var de siste som bodde på Hinnarholmen., fram til Bertha var ett år gammel i 1968. Da flyttet de til Tungland (Slekt og historie).

4.6.3 Automatisk fredete kulturminner

Det er ikke registrert noen automatisk fredete kulturminner i friluftsområdet.

4.6.4 Potensial for ikke registrerte kulturminner

Det er ikke foretatt systematiske registreringer etter automatisk fredete kulturminner, slik at gjeldende status ikke vil være representativt for den faktiske forekomsten av kulturminner.

5 FORVALTNINGS- OG SKJØTSELSPLAN

Friluftsområdet er stort og langstrakt, i tillegg til at det omfatter to større holmer og flere skjær. Det er delt inn i 7 delområder (figur 2.2 på s. 4 og kart i vedlegg II). I område 3 og 7 er det ikke foreslått noen tiltak. Område 7, Raudholmane, er nesten vegetasjonsløse holmer og skjær som har funksjon for sjøfugl, men ikke som friluftsområde. I område 5 og 6, er kun skjøtsel foreslått.

1. Låderviga
2. Bjelkavig
3. Gamlesto
4. Regsneset
5. Hinnarholmen
6. Foreholmen
7. Raudholmane

I vedlegg I er en oversikt over eksisterende og ønskede friluftstiltak i friluftsområdet.

5.1 Målsetning for forvaltning og skjøtsel av Idsal, Foreholmen og Hinnarholmen

Friluftsområdet Idsal, Foreholmen og Hinnarholmen skal være attraktivt og bedre egnet til friluftsliv i flere deler av friluftsområdet, samtidig som biologiske og kulturhistoriske verdier tas vare på og fremheves som pedagogiske ressurser og opplevelseselementer.

Det meste av friluftsområdet er relativt åpen, fattig furuskog og er ikke vurdert som verdifulle naturtyper. Fem strandenger er avgrenset, fire på Idsal og en på Hinnarholmen. På Regsneset er ei naturbeitemark i gjengroing. Nordavatnet er avgrenset som den marine naturtypen ålegrassamfunn. Ellers finnes det noen få forekomster av rødlistearter spredt i friluftsområdet.

5.1.1 Påbegynte planer

Ryfylke Friluftsråd har allerede startet med å planlegge oppgradering av hovedadkomsten til friluftsområdet i Låderviga. Foreløpig skisse av planlagte tiltak finnes i vedlegg II. Det er hogget litt skog for å åpne mer opp og få litt større område for rasteplass og aktiviteter. Det planlegges å endre litt på plasseringen av avfallskontainerne ved eksisterende brygge og lage en ny bål- og rasteplass der. Det planlegges ny, større gjestebrygge litt lenger nord med universell adkomst opp til ny grillhytte og nytt HC toalett. Marka innenfor strandenga, hvor det er hogget, vil tilrettelegges for å kunne brukes som teltemark og til lek. Strandenga og svabergene kan brukes som badeplass. Flere bål- og rasteplasser er planlagt i området slik at det går greit å være flere samtidig.

Delmål og konkrete tiltak er listet i skjøtselsplanskjemaet i avsnitt 5.3. Kartene 1-4 i vedlegg II viser delområdene, naturtyper, rødlistearter og fremmede arter, samt eksisterende stier (ikke nødvendigvis helt korrekt) og forslag til nye sti-traseer og lokalisering av nye tiltak.

5.2 Noen generelle skjøtelses- og forvaltningstiltak

Furuskogen i delområdene Låderviga, Bjelkavig og Regsneset kan stedvis tynnes noe for å gi skogen et åpnere preg. Ikke alle steder er dette nødvendig. Det viktigste er kanskje å rydde fram en god sti-trasé der dette mangler. Da trengs det også stedvis å rydde en del gamle einerbusker. Eksisterende stier er noen steder tydelige, og merket, som på Regsneset, og andre steder utydelige og vanskelige å følge, som nordøst for Nordavatnet.

Ved skogtynning er det hensiktsmessig å fjerne en del av de yngste trærne og la de eldre trærne få litt større plass til å utvikle seg bedre. Likevel må det stå igjen trær i alle aldre og størrelser for å opprettholde god kontinuitet på lang sikt. Det anbefales at veden tas ut av området eller brennes på egnede steder. Kvist kan kvernes og nyttes i stinettet der dette går gjennom skog. Som hovedregel bør ikke hogstavfall legges igjen i skogen. Selvdøde trær, derimot, både stående og liggende av litt størrelse, bør få bli liggende. Dette er viktig for arts mangfoldet og skaper kontinuitet for sopp, insekter og andre nedbrytere.

5.3 Skjøtelsesplanskjema

SKJØTSELSPLAN FOR IDSAL, FOREHOLMEN OG HINNARHOLMEN				
DATO skjøtelsesplan: Januar 2021	UTFORMET AV: Solbjørg Engen Torvik			FIRMA: Ecofact AS
UTM WGS 84 32 N: N: 6540422 – 6543494 Ø: 326186 – 328445	GNR/BNR: 62/7, 62/8, 62/9, 63/3, 63/232, 63/233	AREAL nåværende: 596,4 dekar	etter restaurering: 596,4 dekar	Del av verneområde? Nei
HOVEDMÅL FOR LOKALITETEN: Friluftsområdet Idsal, Foreholmen og Hinnarholmen skal være attraktivt og bedre egnet til friluftsliv i flere deler av friluftsområdet, samtidig som biologiske og kulturhistoriske verdier tas vare på og fremheves som pedagogiske ressurser og opplevelseselementer.				
KONKRETE MÅL FOR HELE LOKALITETEN 1. Det bør være god informasjon i hele friluftsområdet. 2. Brygge, renovasjonssystem og toaletter skal til enhver tid være intakt og i god stand. 3. Det bør være enkle sti-traseer flere steder i friluftsområdet. 4. Lokaliteten bør være fritt for avfall.				
KONKRETE MÅL FOR DELOMRÅDER 1. Låderviga er hovedadkomsten til friluftsområdet. Her bør det være plass til mange. Området skal være attraktivt for friluftsliv med flere ulike aktivitetsmuligheter. Nordavatnet bør være tilgjengelig både fra land og fra sjøen utenfor. 2. Bjelkavig bør være attraktivt for friluftsliv med enkel tilrettelegging. Nordavatnet bør være tilgjengelig både fra land og fra sjøen utenfor. 3. Gamlesto bør være uten tilrettelegging i første omgang. Etablering av en enkel sti kan vurderes. 4. Regsneset bør være attraktivt for friluftsliv med god tilrettelegging. 5. Hinnarholmen bør være uten sitkaskog og kulturminnene bør være synlige i terrenget. 6. Foreholmen bør være uten sitkagran og edelgran, og med en relativt åpen furuskog. 7. Raudholmane bør få være mest mulig i fred. Eventuelle fremmedarter bør fjernes.				
TILLEGGS MÅL FOR NATURTYPER 8. Strandeng / strandsump-lokalitetene bør bevares, uten for stor grad av slitasje fra friluftslivsaktiviteter. 9. Naturbeitemarka på Regsneset bør være åpen uten sterk gjengroing. 10. Ålegrassamfunnet i Nordavatnet bør bevares uten inngrep og uten for stor grad av slitasje fra friluftslivsaktiviteter.				

TILLEGGSMAÅL FOR ARTER

11. Røddlisteartene villeple (VU) og fagerrogn (NT) bør tas hensyn til og få utvikle seg fritt.
12. Friluftsområdet bør være uten fremmedarter.

Henvisninger til foto i dette skjemaet er i vedlegg III. Henvisninger til figur 4.x, gjelder figurer i rapporten.

AKTUELLE TILTAK:

PRIORITET

1. **Informasjonsskilt** om rasteplasser, stier, opplevelsesmuligheter, naturtyper og sjeldne arter i friluftsområdet, bør settes opp flere steder. Disse behøver bare fornyes dersom de blir ødelagt
 - på gjestebrygga i Låderviga,
 - ved inngangen til Nordavatnet,
 - ved fortøyningsbolter og/eller ny gjestebrygge på Regsneset
 - ved fortøyningsbolter på Hinnarholmen og Foreholmen.
2. Brygge, renovasjonssystem og toaletter bør etterses jevnlig og vedlikeholdes og oppgraderes ved behov.
3. **Stier:** Det bør etableres enkle stier som fører til noen målpunkt. F. eks. utsiktspunktet Kyrkja og Straumen, innløpet til Nordavatnet.
4. **Søppel.** Friluftsområdet bør systematisk ryddes for avfall en gang i året og sporadisk ved behov.

Så snart som mulig.
Etterpå må de sjekkes årlig

Sjekkes årlig

1. Låderviga

kart 1 i vedlegg II

AREAL: 123 dekar

- a) Lage ny, større gjestebrygge, mindre justeringer ved den gamle brygga
- b) Sette opp nytt HC wc-toalett
- c) Bygge ny grillhytte/gapahuk
- d) Etablere universell adkomst til grillhytte og toalett.
- e) Etablere flere bål- og rasteplasser.
- f) Utvide og bedre utformingen av teltemarka.
- g) La strandenga i størst mulig grad være urørt.
- h) La strandenga nedenfor Kyrkja være mest mulig urørt. NB! Villeple (VU).
- i) Lage god tursti både nordover og sørover. Nord til utsiktspunktet Kyrkja og til det nordligste neset. Sørover på østsiden av Nordavatnet til Straumen som er innløpet til Nordavatnet.
- j) Hogge trær ved Kyrkja slik at denne fjellformasjonen blir fremhevet og får bedre utsikt både østover og sørover mot brygga i Låderviga (foto 1-3 i vedl. III).
- k) Lage god landingsplass for kajakk og kano i Låderviga.
- l) Lage innløpet til Nordavatnet farbart for kajakk ved å flytte enkelte steiner (foto 4).
- m) Lage en enkel gangbru over innløpet for å hindre at folk legger ut steiner for å komme over.
- n) Etablere en bål/grillplass ved innløpet, slik at en hindrer folk i å tenne bål på svabergene (foto 5).
- o) Fjerne registrerte fremmedarter.

2. Bjelkavig

kart 2 i vedlegg II

AREAL: 66 dekar

- a) Som pkt. l-n over:
 - Lage innløpet til Nordavatnet farbart for kajakk ved å flytte enkelte steiner.
 - Lage en enkel gangbru over innløpet for å hindre at folk legger ut steiner for å komme over.
 - Etablere en bål/grillplass ved innløpet, slik at en hindrer folk i å tenne bål på svabergene.
 - Etablere fortøyningsbolter ved ei fin, lita nordvendt vik, og lage bål- og rasteplass i (foto 6).

3. Gamlesto

kart 2 i vedlegg II

AREAL: 37 dekar

Ingen tilrettelegging foreslås nå. En sti langs sjøkanten, kan være en mulighet på et senere tidspunkt. Fjerne fremmedarter, ei platanlønn er registrert.

4. Regsnes

kart 3 i vedlegg II

AREAL: 225 dekar

- a) Etablere godt tilrettelagt friluftsområde med gjestebrygge, miljøstasjon, toalett og rasteplasser med bål/grillplass. Disse bør ikke legges i strandenga, men trekkes noe vekk fra denne.
- b) Lage teltemark. Inntegnet punkt er kun et forslag, men en bør trekke marka inn der det er mest gjengrodd i dag (foto 7).
- c) Lage landingsplass for kano i flere viker, f.eks. ved Nodavik, Regsneset, Oderstokkvik..
- d) Etablere fortøyningsbolter flere steder for å øke tilgjengeligheten.
- e) Lage tursti som danner en rundtur på Regsneset (inntegnet trasé er kun et grovt forslag).
- f) Skjøtsel av naturtyperlokalteter, se punkt 8.

5. Hinnarholmen		AREAL: 34 dekar	
a) Fjerne fremmedarten rynkerose fra strandenglokaliteten. Denne bør graves opp, b) Hogge ut sitkagranskogen og fjerne tømmer og hogstavfall. Det som ikke kan transporteres vekk, kan brennes på egnet sted med litt jordsmonn slik at fjell og stein ikke sprekker. c) Ved hogsten må en være forsiktig rundt bygningsruinene dersom det er noe igjen av dem. Disse bør ryddes fram og være synlige i terrenget. d) Mest mulig av strølaget (barnåler og kvist på bakken) bør brennes, f.eks. med en gassbrenner.			Så snart som mulig
6. Foreholmen	kart 4 i vedlegg II	AREAL: 101 dekar	
a) Hogge ut sitkagran og edelgran og fjerne tømmer og hogstavfall. b) Fjerne fremmedarten dielsmispel.			
7. Raudholmane		AREAL: 2,9 dekar	
Ingen tiltak, annet enn rydding av søppel og fjerning av eventuelle fremmedarter.			Sjekkes årlig
TILTAK FOR NATURTYPER Her nevnes bare generelle tiltak, se hver enkelt holme for mer spesifikke tiltak.			
8. Strandengene bør være mest mulig urørt, søppel bør ryddes, og fremmedarter bekjempes. Der det er mulig, bør strandeng beites. Oppvekst av lauvtrær og busker bør holdes nede. Strandengene i delområde Regneset bør beites. - Østre Rekavika: Villepletreet bør skjermes ved slått og/eller beite slik at det har mulighet for å vokse seg større. - Vestre Rekavika: Strandenga bør beites. Dersom oppvekst av mjødukt blir for sterk, bør denne begrenses ved slått.			
9. Naturbeitemark - Denne bør restaureres med rydding av trær og reduksjon av buskthetthet. - Videre skjøtsel bør være beite, eller slått med beitepusser. - Ved slått av beitemarka med beitepusser, bør dette skje seint i sesongen, dvs. etter 10. juli. Slåttene bør tørke på bakken 2-3 dager, før den må fjernes. Dette er viktig for at blomsterplantene skal få satt frø og spredd frøene, og at det ikke skal bli gjødslingseffekt i marka. - Både naturbeitemarka og strandengene vil holdes best i hevd med beite.			
10. Ålegrassamfunnet Nordavatnet bør bevares uten inngrep og uten for stor grad av slitasje fra friluftslivsaktiviteter.			
Rødlistearter			
- De små villeple-forekomstene på små strandenger (ved Kyrkja og i Østre Rekavika) er vanskelig å verne fra slitasje, men en bør vær oppmerksomme på dem og unngå tiltak som ødelegger dem.. - Villepletreet i Oderstokkvik bør ryddes fram, og fremmedartene rynkerose og platanlønn bør fjernes (foto 8). - To villepletrær i Nodavik bør ryddes fram. - Fagerrogn og sølvasal bør ryddes fram, og deretter få utvikle seg fritt. Fagerrognen ble ikke gjenfunnet. - For ask foreslås ingen tiltak.			
UTSTYRSBEHOV: Hogst av større trær bør utføres med motorsag om vinteren. Kantklipper med skjæreblad kan brukes på mindre busker og trær.			
OPPFØLGING: Skjøtelsesplanen bør evalueres etter 5 år: 2025			

6 REFERANSER

- Askeladden – Riksantikvarens nettbaserte kulturminnedatabase (krever innlogging):
<https://askeladden.ra.no/Askeladden>
- Bratli, H., Halvorsen, R., Bryn, A., Arnesen, G., Bendiksen, E., Jordal, J.B., Svalheim, E.J., Vandvik, V., Velle, L.G., Øien, D.-I & Aarrestad, P.A. 2019. Beskrivelse av kartleggingsenheter i målestokk 1:5000 etter NiN (2.2.0). Utgave 1, kartleggingsveileder nr. 4, Artsdatabanken, Trondheim.
- Bryn, A. & Ullerud, H.A 2018. Feltveileder for kartlegging av terrestrisk naturvariasjon etter NiN (2.2.0) – tilpasset målestokk 1:5000 og 1:20 000, utgave 1, kartleggingsveileder nr 2. Artsdatabanken, Trondheim.
- Direktoratet for naturforvaltning, 2011. Faggrunnlag for kystlynghei. Med sikte på utvelging til utvalgt naturtype. Faggrunnlag for trua arter og naturtyper. DN-rapport x – 2011.
- Halvorsen, R., medarbeidere og samarbeidspartnere, 2016. NiN – typeinndeling og beskrivelsessystem for natursystemnivået. – Natur i Norge, Artikkel 3 (versjon 2.1.0): 1–28 (Artsdatabanken, Trondheim; <http://www.artsdatabanken.no>.)
- Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.
- Miljødirektoratet 2020a. Kartleggingsinstruks. Kartlegging av Naturtyper etter NiN2 i 2020. Veileder M-1621 | 2020.
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss.
- Norderhaug, A. m.fl. Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker. Landbruksforlaget 1999. <http://www.dirnat.no/content/1916/>
- Olsson, R., editor. 2008. Mangfåldsmarker. Naturbetesmarker - en värdefull resurs. HagmarksMistra/Centrum för biologisk mangfold, 2008.
- Puschmann, O. 2005: Nasjonalt referansesystem for landskap - Beskrivelse av Norges 45 landskapsregioner. 10/05:204.

Kilder på internett

- Artsdatabanken: Artskart, Rødlista for naturtyper 2018, Rødlista for arter 2015, Fremmedartlista 2018, Natur i Norge: <http://www.artsdatabanken.no>
- Miljødirektoratet 2020a. Kartleggingsinstruks.
<https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2020/januar-2020/kartleggingsinstruks/>
- Miljødirektoratet 2020b: Sette verdi på naturmangfold
<https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arealplanlegging/konsekvensutredninger/vurdere-miljokonsekvensene-av-planen-eller-tiltaket/naturmangfold/sette-verdi-i-hvert-delomrader/>
- Naturbase: <http://www.dirnat.no/kart/naturbase>
- NGU: <http://www.ngu.no>
- NIBIO Kilden Arealinformasjon: <https://kilden.nibio.no/>
- Ryfylke Friluftsråd: <http://www.ryfri.no/kart/friluftsområder/rossøy>
- Slekt og historie: <http://oveslekt.blogspot.com/2017/08/> (lastet 09.12.20)
- Temakart Rogaland: www.temakart-rogaland.no

VEDLEGG

Vedlegg I Friluftsområdenes tilrettelegging

Oversikt over friluftsområdenes tilretteleggingsikon med forklaring.

Kolonne 1 viser tilrettelegginger som finnes i dag.

Kolonne 2 viser tilrettelegginger som er ønsket i dette friluftsområdet i fremtiden.

Delområder: L = Låderviga, B = Bjelkavig, R = Regsneset, H = Hinnarholmen, F = Foreholmen

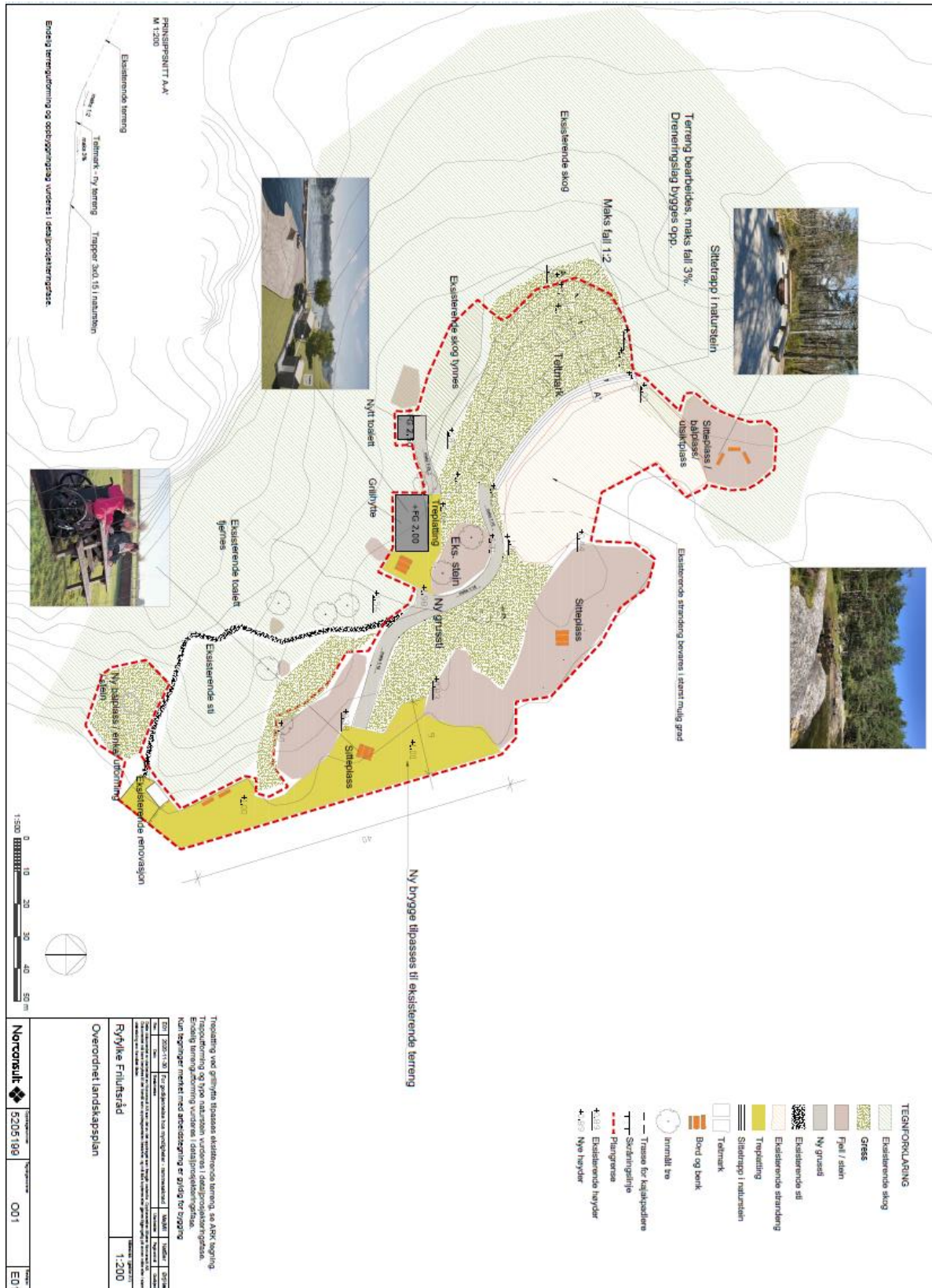
* betyr at eksisterende tilrettelegging trenger oppgradering og/eller ønskes utvidet.

Ikon	Forklaring	1	2	Ikon	Forklaring	1	2
	Gjestebrygge	L	L* R		Informasjonsskilt		L R H F
	Steinbrygge				Båndtvang for hunder		L B R
	Ombord- og ilandstigningsbrygge				Utsiktspunkt		L R
	Fortøyningsbolter	L B R	H F		Badeplass	L R	
	Flytebrygge				Fritidsfiske	L R	
	Parkeringsplass				Fiskeplass for HC		
	Miljøstasjon/ avfallskontainer	L	L* R		Teltplass	L R	L* R
	Rasteplass	L	L R		Gapahuk, grillhytte		L R
	Grill- eller bålplass	L	L R		Naturlekeplass		
	Drikkevann				Dykking		
	Toalett	L	R		Klatring		
	HC toalett				Landingsplass for kajakk		L B R H?
	Vannklosett				Fint for havkajakk		L B R
	Wc for HC		L R?		Verneområde		
	Tursti	B R	L B R		Kulturminne	H	
	Turvei				Fornminne		
	Turvei for HC						
	Sykkelsti eller vei				Gangbru		L/B

Vedlegg II Skjøtselskart

De neste kartene viser alle delområdene med naturtyper, artsforekomster, stier, forslag til nye sti-traseer og tilretteleggingsforslag.

Kart 1. Planskisse, desember 2020, av planlagte tiltak i Låderviga. Bedre kvalitet kan fås av Ryfylke Friluftsråd.

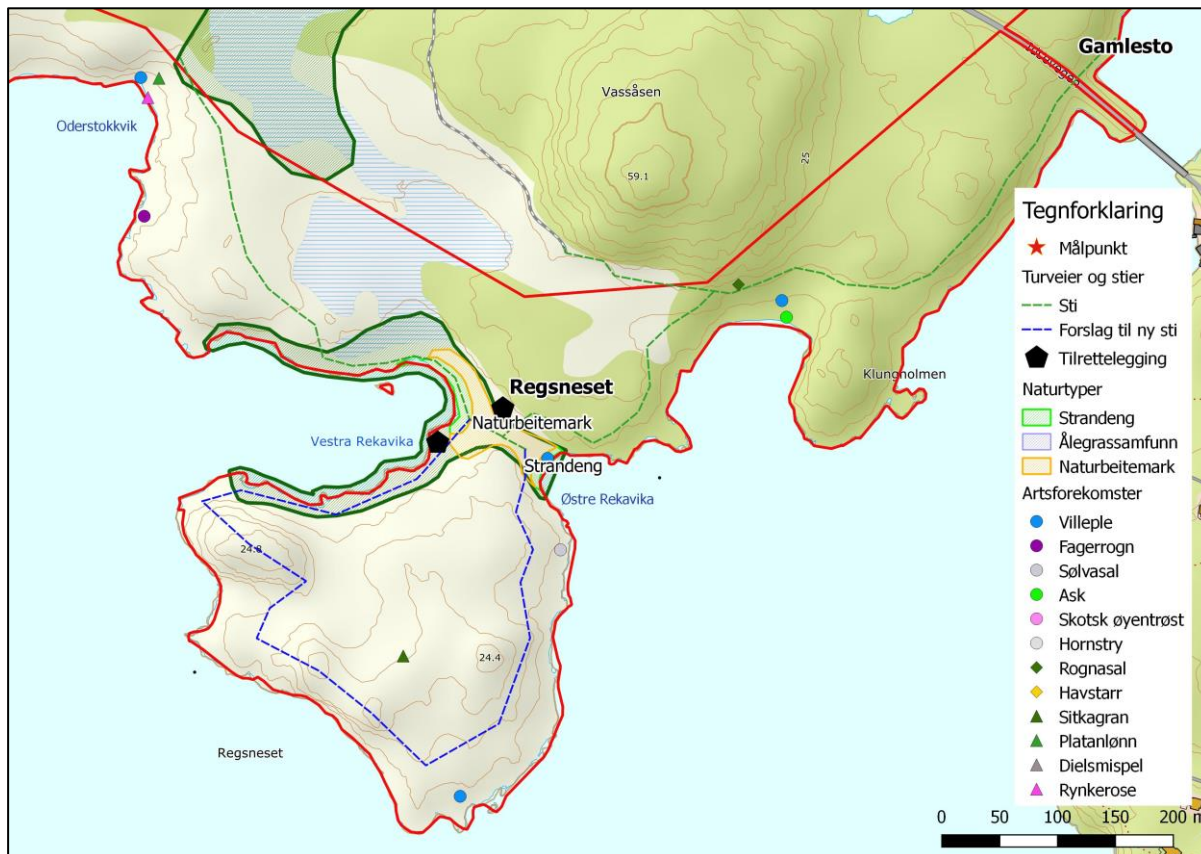
Kart 2. Delområde 1, Låderviga.

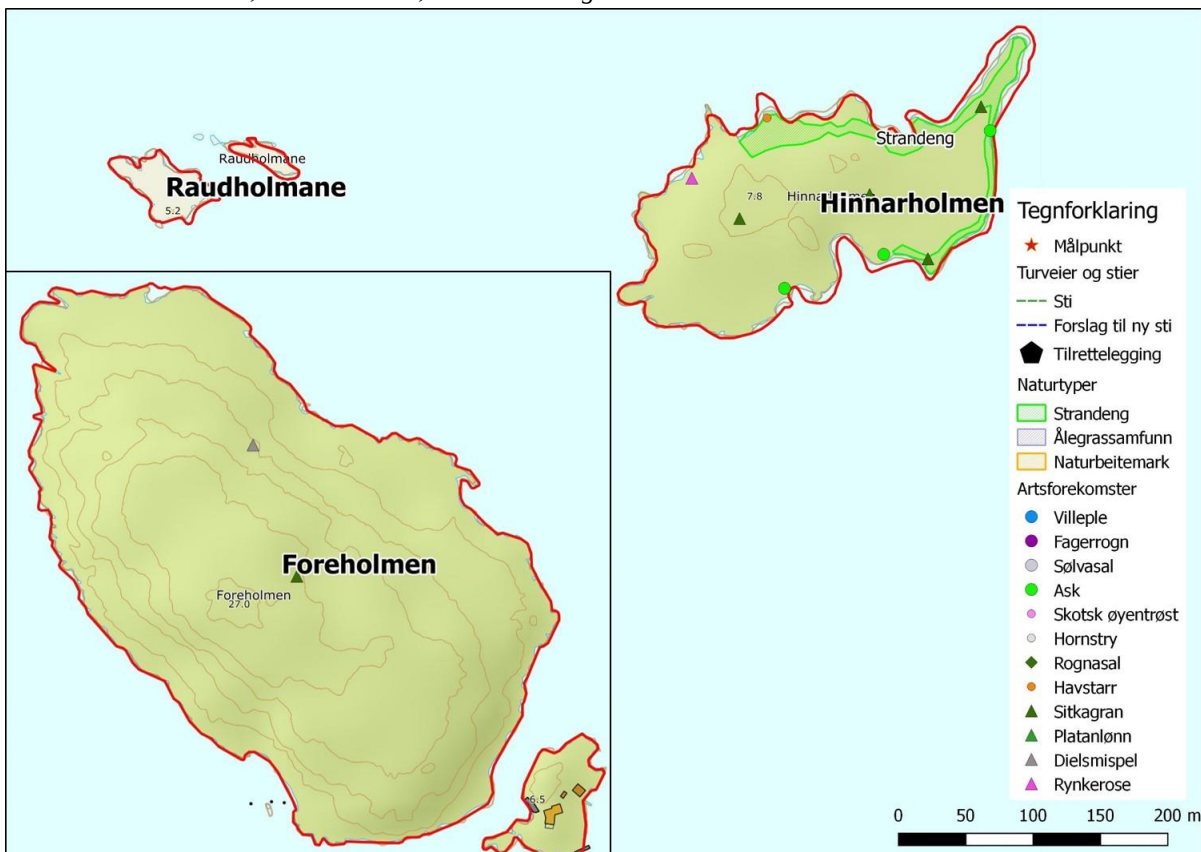
Kart 3. Delområde 2 og 3, Bjelkavig og Gamlesto.

Kart 4. Delområde 4, Regsneset.

Kart 5. Delområde 5-7, Hinnarholmen, Foreholmen og Raudholmane.

Vedlegg III Bilder for skjøtsel

Utsikt fra Kyrkja lengst nord i friluftsområdet. Her bør det hogges litt slik at fjellformasjonen trer tydeligere fram og slik at det blir enda bedre utsikt fra toppen.

Foto 1. Utsikt mot øst og Foreholmen.

Foto 2. Utsikt mot sør og brygga i Låderviga.

Foto 3. Trær på Kyrkja-platået kan fjernes.

Foto 4. Noen steiner kan enkelt fjernes herfra for å lage mulighet for passasje med kajakk. Det bør ikke graves med tyngre redskap for å lage et mye videre og dypere innløp.

Foto 5. Båltenning på svaberget er ikke ønsket da det kan ødelegge berget. Det vil vær bedre om det etableres en fast bål plass eller settes opp en grill/balpanne.

Foto 6. Ei fin, lita mark i ei nordvendt vik i Bjelkavig delområde.

Foto 7. Naturbeitemarka innenfor strandenga er betydelig gjengrodd og trener omfattende rydding for å bli tatt vare på.

Foto 8. Villepletreet i Oderstokkvik bør ryddes fram, og fremmedartene rynkerose og platanlønn bør fjernes. Søppel bør ryddes på stranda.